

Pa Belalang.

(Malajska pripovedka. Pripoveduje dr. A. Debeljak.)

To je povest iz dežele Halban Čondung. Tu je vladal kralj Indera Maja, služilo mu je mnogo ministrov in oprod. V njegovi kraljevini je živel mož, ki je imel tri otroke. Eden njegovih sinov se je imenoval Belalang in zato so vsi ljudje klicali starega Pa Belalang, to se pravi Belalangov oče. Prišlo je nekoč leto, ko se je na polju riž slabo obnesel, četudi je bila suša. Možak, ki je imel tri otroke, je bil zbog tega jako žalosten in je hotel dobiti kakršne koli hrane. Pa si ni vedel pomagati. Le tupatam je uхватil nekaj krompirja, sladkornega trsa, banan, tara in podobnih stvari. Ko je na ta način trpelo nekaj časa, je nazadnje napočila deževna doba in vsak kmet je šel obdelavat svoje njive. Nekateri so urejali drage za namakanje ali popravljali jezove, kolikor so bili pokvarjeni. Drugi zopet so orali in sejali. Čim je bila setev pri kraju, so mogli počivati brez skrbi, ker je medtem riž rastel. Posamezni so postavljali pri svojih poljih čuvajnice, da bi žetev hlabro branili vseh sovražnikov, kakršni so kukci, žužki, miši in divji prasci. Tako so se trudili ljudje, samo Pa Belalang, oče treh otrok, je zadovoljno spal noč in dan v svoji hiši, na veliko nadlogo svoji družini, ki ni vedela, kako se bo pošlej preživljala.

Neki dan je rekel Pa Belalang enemu svojih sinov, ki mu je bilo ime Si Belalang: »Gorje, sinko! Kaj naj vse to pomeni? Ničesar nimamo, kar bi mogli jaz in moja rodbina jesti.« Sin je odvrnil: »Kaj pa misliš početi?« »Namenil sem se,« je dejal oče, »onemu možu, ki orje svoje rižišče, skriti bivole. Odženiva jih v grmovje, kakor hitro pa mož zažene krik, da so se mu izgubili, mu porečeva, da veva, kje so.«

Ko se je Pa Belalang tako posvetoval s svojim sinom, je prišlo poldne in možak, ki je rabotal na njivi, je bil truden. Odšel je domov, da se najé, napije in nekoliko naspi. Njegovi bivoli so ostali na meji privezani: žrli so travo in njih zapreznice so jim tudi dovoljevale, da so se kopali v močvirnici. Si Belalang je šel po očetovem navodilu na kraj, kjer so bili bivoli privezani. In ko je njih lastnik odšel, jih je prijel za vprežno vrv, jih odpeljal ter privezal za veliko drevo, blizu miljo daleč proč. Nato se je vrnil k svojemu očetu in mu povedal, kako je stvar opravil. Kako vesel je bil oče, ko je slišal, da je sin vse tako naredil, kakor mu je bil naročil!

Ko je prišlo popoldne, so se vsi kmetje vrnili na svoje njive, da bi nadaljevali svoje delo. Toda oni mož je opazil, da sta mu bivola izginila. Dolgo ju je iskal, pa zaman. Menil je: »Pa bi le rad vedel, kam sta prešla. Ko bi mi le kdo vedel svetovati!« Tedaj se je oglasil Si Belalang: »Moj oče razume nekoliko prerokovanje.« Kmet je vprašal: »Ali res, prerokovati zna?« »Seveda.« Potlej je velel mož: »Pojdiva do Pa Belalanga, jaz bi želel, naj mi prerokuje.« In sta šla.

Osorej je bil Pa Belalang doma. Pozdravil ju je, jima ponudil betela (rastline za žvečenje) in rekel: »Kaj vaju je privedlo semkaj?« Možak je odgovoril: »Prišel sem k Pa Belalangu, da bi mi svetoval, kje naj iščem svoja bivola. Doslej jih nisem mogel najti.« Pa Belalang je dejal: »V tem sem nekoliko zveden. Ako želita, bom prerokoval.« Nato je prinesel star popisan papir in gong (kovinsko ploščo), na katerega se je dalo s prsti igrati, in govoril: »Dva bivola sta izginila. Opoldne sta bila po nekem čaru privezana za veliko drevo, nekako eno miljo daleč odondod. Ako pri tej priči ne odhitita tja, sta menda poginila.«

Ko je mož čul take besede iz Pa Belalangovih ust, se je močno razveselil ter odšel iskat svoja bivola. Čez nekaj časa je dospel na mesto, kjer

jih je Si Belalang privezal. Bila sta napol mrtva od žeje. Gnal jih je domov in bil trdno preverjen, da Pa Belalang ume vedeževati. Kasneje ga je obiskal in mu prinesel darov: riža, tobaka, pražiljke, rib in sličnih reči; vredne so bile najmanj 50 zlatnikov. Pa Belalang se je sam pri sebi neznansko radoval, ko je sprejel moževa darila. Z veliko zadovoljnostjo je pričel jesti s svojo obitelji.

Kakor že povedano, je v tej deželi kraljeval Indera Maja. Neko noč je bilo Njegovemu Veličanstvu ukradenih sedem skrinjic polnih zlata, draguljev, cekinov in drugačnih dragotin. Nj. Veličanstvo je ukazalo gongati na trgu glavnega mesta ter razglasiti: »Kdor bi mogel kralju dognati, kje je v zadnji noči ukradeni zaklad, naj se javi!« Ko je to slišal seljak, ki so se mu bili izgubili bivoli, je govoril: »Jaz vem za dober svet. Pri nas živi neki Pa Belalang, ta je precej vešč v vedeževanju. Meni so se bivoli izgubili in možakar je brž uganil, kje so.« Glasnik je vprašal: »Kje je njegova hiša?« »Ondile,« je rekel seljak. Glasnik je šel torej tja in dobil Pa Belalanga doma. Vprašal ga je: »He, Pa Belalang, je res, da znaš napovedovati?« Ta pa se je odrezal: »Tako za mrvičko pa znam zares.« Nato mu je velel klicar: »Odpravi se torej na pot do Nj. Veličanstva, Nj. Veličanstvu je bilo namreč nocoj ukradenih sedem skrinjic.« »Dobro,« je pritrdil Pa Belalang.

Šel je s slom k Nj. Veličanstvu. Čim je vstopil, ga je kralj pozdravil z besedami: »O, Pa Belalang, ali znaš vedeževati?« Pa Belalang je odvrnil: »Tisočkrat prosim odpuščanja, zapovednik, majčkeno znam vedeževati. Saj ima tvoj suženj doma v štirih skrinjah knjige, ki vsebujejo vso zgodovino ukradenih stvari.« »Ako je stvar taka«, je govoril kralj, »se vrni čez teden dni, hočem da mi potlej poveš, kam so prešle ukradene reči. Če pa ne boš vedel, bogme, te dam usmrtiti, ker si me nalagal, ko si trdil, da imaš doma štiri skrinje s čarodejskimi knjigami.« Pa Belalang je dejal: »Ostani zdrav, kralj, tvoj nalog sprejemem: ako Bog da, ti bom vedeževal.« Nato je prosil dovoljenja, da bi šel domov. Od Nj. Veličanstva je dobil tisoč zlatov za svoje stroške.

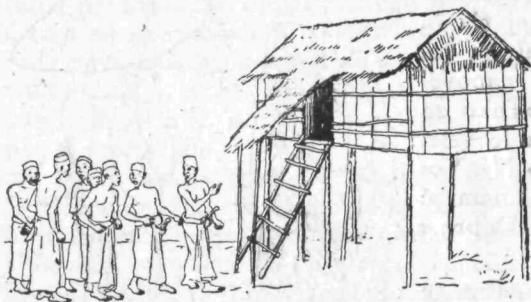
Najpred je krenil na trg in kupil riža, rib, olja in moke ter odnesel vse skrivoma svoji ženi. Ta ga je vprašala: »Odkod pa ima Pa Belalang toliko reči? Menda pač ni kradel?« In on ji je rekel: »Kradel nisem. Kralj me je dal k sebi poklicati in mi naročil, naj vedežujem, kam je prešlo sedem skrinjic z dragocenostmi, ki so bile ponoči ukradene. Iz te moke bomo pekli kruh, po katerem se mi je zahotelo.« Žena je tedaj pripravila vse potrebno in jeli so kruh peči.

Upehan od sestanka je potem Pa Belalang legel. Njegova žena je pekla kruh na ognjišču. Testo je razdelila na sedem delov in Pa Belalang je poslušal, kako se peče prvi kos v naoljeni ponvi. Ko je to slišal na sredi hišice ležeč, je dejal: »Eden,« in tako je štel hlebčke. Tačas pa se je zgodilo po volji Alaha, najvišjega zapovednika, da je med njegovim štetjem glavar tatov, ki so Nj. Veličanstvu odnesli dragocenosti, stal baš na dvorišču Pa Belalangove hiše. Po gozdni poti je bil namreč dospel do njegove stavbe.

Ko je Pa Belalang čul, kako se peče drugi hlebček, je štel: »Dva,« in tudi od tatov sta bila medtem dva na dvorišču. Ko je štel tri, so bili tam trije možje. In ko je Pa Belalang preštel sedem kruhkov, je bilo tudi na dvorišču sedem tatov. Tedaj se je oglasil glavar tatov: »Prijetelji, glejte stari Pa Belalang ve, da smo tukaj, pa še videl nas ni. Potem pa gotovo ve tudi to, da je nas sedem ukradlo kraljeve dragotine. Dobro bo, če stopimo do njega in mu priznamo, da smo mi kralja okradli.« Ostalih šest mu je pritrdilo: »Dobro, pojdimo do njega, priznajmo vse, da ne izgubimo življenja, da nas ne bi dal kralj usmrtiti.«

Tako so šli tatovi tja in potrkali na duri. Pa Belalang je kliknil: »Kdo je?« Rekli so: »Radi bi govorili s Pa Belalangom.« Ta jim je odprl duri in sedem tatov je vstopilo. Dali so Pa Belalangu roko in sedli. Pa Belalang je rekel: »Odkod prihajate in česa bi radi?« Tatje so odgovorili: »Prišli smo Pa Belalanga prosit, naj nam podari življenje, da ne bomo usmrčeni. Kajti mi

smo vzeli kralju skrinjice z dragotinami. Vemo, da bi bil Pa Belalang prišel na to, tudi če mi ne bi bili priznali resnice, zakaj on nas je štel, ko smo prihajali, čeprav je bil v hiši in ni mogel ven videti.«

Ko je Pa Belalang slišal take besede, ga je obšlo veliko veselje. Odhrkal se je in govoril: »To se razume, da vem. Mar vas nisem štel, ko ste prihajali,

čeprav sem bil v hiši in nisem mogel ven gledati? Ali mogoče ni res, da sem vas štel?« Dolgoprstniki so dejali prestrašeni: »Res je, zato pa se vsi bojimo, da bi nas Pa Belalang ovadil kralju. Tedaj bi morali vsi umreti, kralj bi nas dal usmrtiti.« Pa Belalang je dejal nato: »Otroci, če poveste po pravici, ne boste usmrčeni. Kje je kraljev zaklad skrit?« »V šumi smo ga zakopali,« so rekli tatje. »Nekako miljo od tod proti jugu. Vse je skrito v zemlji. Pa Belalang more kralju zaklad vrniti.« Pa Belalang je takrat odgovoril: »Dobro, ampak nikar lagati. Ali pa porečem kralju, naj vas da vse umoriti.« Tatje so prisegli, da je njih izjava istinita. Nato je Pa Belalang pogostil uzmoviče s kruhom, ki ga je njegova žena v tem spekla. Ko so se najedli, so nadaljevali svojo pot.

Drugo jutro je krenil Pa Belalang h kralju Inderi Maji. Nj. Veličanstvo je nemudoma vprašalo: »Kaj je novega, Pa Belalang? Ali se ti je posrečilo pojasniti zadevo s pomočjo čarovnih knjig?« Pa Belalang je odvrnil: »S pomočjo Alaha, vsemogočnega, se je tvojemu sužnju obneslo, da je to našel v starih bukvah, zapovednik. Odkril sem knjigo, kjer stoji pisano: »Zaklad, ki ga je nestalo, v celoti sedem skrinjic, je sedem tatov odneslo proti jugu in zagreblo v zemljo, vendar je nepoškodovan.« Ko je Nj. Veličanstvo slišalo take besede, je ukazalo dvema ministroma, sto oprodam in tisoč meščanom, naj gredo pri tej priči iskat dragocenosti. Vsi so pozdravili ter se napotili. Medtem je Nj. Veličanstvo čakalo v sprejemnici s Pa Belalangom, okoli njega pa odposlanstvo ministrov, dvorjanov in služinčadi.

Toda naj popišemo napor ministrov, oprod in občanov pri iskanju kraljevih skrinjic. Čez nekaj časa so prispeli v pragozd na južni strani. In z Alaha, vsemogočnega, voljo so srečno prišli na kraj, kjer so tatini zagrebli skrinjice. Naleteli so na jamo, ki so jo vidoma človeške roke zasule. Minister je pozval drevorezce ter jim ukazal tu kopati. Tako so našli skrinjice. Za-

povedalo se jim je, naj jih ogrebejo in dvignejo iz jame. Potem so jih nesli Nj. Veličanstvu.

Nj. Veličanstvo je stopilo s prestola in besedilo: »Bogme, ta Pa Belalang je srečen, velika je njegova modrost in njegova korist zame.« Nj. Veličanstvo je to izreklo s pristrčno radostjo in govorilo zatem, Pa Belalangu v obličje zroč: »Od danes bo Pa Belalang nosil naslov dvorskega zvezdoslovca. Kdor pa bi mu hotel reči še »Pa Belalang«, takemu dam jezik odrezati!« In vse ljudstvo, ministri ter oprode so vzeli na znanje in ravnanje, da mu je treba reči »dvorski zvezdoslovec«.

Nato je reklo Nj. Veličanstvo: »No, dvorski zvezdar, podarim ti eno izmed skrinjic. Nesi jo domov in jo daj svoji deci.« Dvorni zvezdar je odgovoril: »Tisočkrat prosim oproščenja, zapovednik, najpokorneje se zahvalim za podarjeni zaklad, le daruj mi kolikor mogoče dosti, mnogo otrok imam doma.«

Tedaj je kralj velel, naj se napolni zaboj z zlatom, žlahtnimi kamni, demanti in topazi ter pošlje dvornemu zvezdarju na dom. In dvorski zvezdar je prosil dovoljenja, da bi smel domov. Povrnil se je v svojo hišo in se v svoji notranjosti veselil, on in otroci njegove žene.

(Dalje prihodnjič.)

FRANKA LAVRENČIČEVA:

Hude sanje.

*Zalostno Tonček naš zjutraj je gledal,
mamici svoje sanje povedal:
»Presrečen sem bil, ker kostanj sem pekel,
bilo je toplo, pa suknjič sem slekel.
Deca okrog mene posedala
in me z zavistjo gledala,
ker sem lep kostanj imel,
zraven pa dinarje štel.
Sosedov Tomaž na vse grlo je vpil:
»Glej, ta je pa živ v peklu že bil!
Obraz mu je črn in tudi roke —
peklenšček bi bil, če imel bi roge'.
Razžaljen zakadil sem v njega se ljuto
in dal za uho mu krepko klofuto.
Ostali so dečki v tem vse mi pobrali,
pojedli so kostanj, denar pa pokrali.
Nesreče je konec zdaj, mamica mila,
hvala ti lepa, da si me zbudila!«*

